

---

olajfák között

MARIN FRANIČEVIĆ

OLAJFÁK KÖZÖTT

Az elhagyott olajfák közt is
tajtézkik a tenger, s az idő emlékeket morzsol
bennünk, minthogy képtelen kiszakadni a létezésből,
s nem fér meg a mozdulatlanság béklyóiban.
A hangok a délután szakadéka fölött kerengnek,
így menekülnek a feledéstől és a régen megpattant
dolgok magvának tömény magányától,
ami elaszott fűben, láthatatlan gyermeklábnyomban
és megostromlott kő kérgében lapul,
a közömbös nap alatt. A vereségről senki sem mond le,
de a mese szétporladt a tavalyi viharok
dúlásában. A bűnbánó igazhitűek
néma imájának súlya alatt kettéhasadnak a kövek.
Es a csupaszon ringó olajfák is hallgatnak s többé
mit sem törődnek az áloék zsenge virágával és a tartós révülettel.
Meggövílten merevednek a tájba
és az ősi, olthatatlan szomjúságba. Mert csak ezek ők.
Velük kezdődik a csodálkozás és a szó is,
amely mind kegyetlenebbé válik a fölösleges ismételtetésektől
és a hajnalok elérhetetlen fénycsillanásától.

AZ EMLÉKEZÉS KEZDETE

I.

Váratlanul tárul fel a világ
egy sötét szoba rejtekében,
egy elhagyott udvar szögletében,
őseink kertjének szélcsendjében, az úton.
És árad az olajfák felé, melyek viharokkal

és röghözkötöttséggel dacolnak;
árad a madarak felé, melyek átröpülnek a hegyeket,
bár a tomboló szelekkel nem boldogulnak.
Váratlanul tárul fel a világ. Akár a tenger.
Akár a föld, melyet nem hasít fel kés,
aszály és idő.
A tiszta szavak buroka mélyén szunnyadnak.
A világ meg előlről kezdődik. És váratlanul.
Neked is, nekem is. Akik felfedezték a játékot.
És a fűnek is, amely kétszer is elszárad, mire megvirrad.

II.

Megvilágosodnak a nappalok. Csak az éjszakák hitegetnek bennünket
ígéretekkel. Ezért is nincs nevük
és mértékük. Csupán a föld színjőzanjai
és az enyhén megrészegültek bíznak bennük. Azok, akiket megviselt
a kegyetlenség s most kímoldultak a megbocsátás kemény fekhelyeiből,
hogy visszatérjenek az emlékezés lágy ölére:
a gyíkok és a bókoló fűvek ősvilágához.
Az ilyenek a megkövült meg nem értések peremén sodródnak,
és mind érdekesebben, mind halkabban szólnak.
Vagy a közetek sorsának elrendelésétől,
a csendes szerelemtől és a kétes képzelettől megbűvölten,
megzavartan távoznak, s többé nem is térnek vissza.

AMIKOR AZ EMBER MAGÁRA DÖBBEN

Amikor az ember magára dőbben,
még minden távol esik tőle
a végtelen időben: a születés
és a halál is,
amely elébe siet.
És a föld is, amely oktalanul forog.
De ha meghal, értelmes közelbe
kerül neki minden,
amit már semmi más sem mérhet le és mondhat ki:
csak a halál.
Míg vele is meg nem békül
s el nem némul teljesen. Menet közben.
Mert a halál túl korán
(vagy túl későn)
érkezik, de sohasem akkor, amikor kellene:
amikor a gondolat véget ért
s amikor már
kerekdeddé formálódott.
A hallgatások, akár az éles hangok,
leszűkítik a kört. És magasztos
pőreséggel térnek vissza.
A néma fájdalom aztán kezdődik.
Pedig jó volna a délután
csöndjében elaludni. Az emlékezés láthatatlan
emlékműve alatt, amely nem okoz már fájdalmat senkinek.

A NYÁR TÁVOZÁSA

Úgy tűnt tova a nyár,
ahogy jött is: várallaunl.
A madarak egyszerre szakították félbe a tér zaját,
s mire sem gondolván zengték el
dalukat. A sziklák feletti házak is elnehezedtek.
És elmagányosodtak. S a tengerészek elfelejtették
a kócos felhők súlyát, az első hajóút titokzatosságát,
most meg egy oly hullámot űznek, amely elől
nem tudnak kitérni. Ezért sajnálom a sziklák alatt
kimúló olajfákat. A félreeső fenyőket,
a déli szeleknek és az esőknek kitett
tücsköket. A százéves áloét, amely örökre elvirágzott.
És a kisiút, aki meztelen nyúlt el a holdfényben.
Meg az emlékezés hamuja alatt hunyorgó csendes csillagokat
is sajnálom. Az éppen csak elmerült nyár mélyén.

Szűcs Imre fordításai